

KARTA MODUŁU / KARTA PRZEDMIOTU

Kod modułu	
Nazwa modułu	Mechanika Lotu
Nazwa modułu w języku angielskim	Flight Mechanics
Obowiązuje od roku akademickiego	2013/2014

A. USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	Mechanika i Budowa Maszyn
Poziom kształcenia	II stopień <i>(I stopień / II stopień)</i>
Profil studiów	ogólnoakademicki <i>(ogólno akademicki / praktyczny)</i>
Forma i tryb prowadzenia studiów	stacjonarne <i>(stacjonarne / niestacjonarne)</i>
Specjalność	Uzbrojenie i Techniki Informacyjne
Jednostka prowadząca moduł	Katedra Technik Komputerowych i Uzbrojenia
Koordinator modułu	dr hab. inż. Zbigniew Dziopa prof. PŚk.
Zatwierdził:	

B. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	kierunkowy <i>(podstawowy / kierunkowy / inny HES)</i>
Status modułu	obowiązkowy <i>(obowiązkowy / nieobowiązkowy)</i>
Język prowadzenia zajęć	polski
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	pierwszy
Usytuowanie realizacji przedmiotu w roku akademickim	letni <i>(semestr zimowy / letni)</i>
Wymagania wstępne	mechanika ogólna, matematyka, informatyka <i>(kody modułów / nazwy modułów)</i>
Egzamin	tak <i>(tak / nie)</i>
Liczba punktów ECTS	4

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	Inne
w semestrze	15	15	15		

C. EFEKTY KSZTAŁCENIA I METODY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Cel modułu	<p>Tematyka modułu obejmuje zagadnienia związane ze sposobami modelowania matematycznego, analizy i symulacji komputerowej dynamiki lotu sterowanych pocisków raketowych.</p> <p>Celem modułu jest zapoznanie studenta z ogólnymi zasadami modelowania, analizy dynamiki lotu w polu grawitacyjnym i w atmosferze ziemi osiowosymetrycznych pocisków raketowych.</p>
-------------------	--

Symbol efektu	Efekty kształcenia	Forma prowadzenia zajęć (w/ć/l/p/inne)	odniesienie do efektów kierunkowych	odniesienie do efektów obszarowych
W_01	Ma podstawową wiedzę na temat transformacji jako związków między układami odniesienia oraz osobliwości dokonanych przekształceń.	Wykład Ćwiczenia	K_W01 K_W02 KS_W02_Ui TI	T2A_W01 T2A_W03 T2A_W04
W_02	Posiada podstawową wiedzę na temat związków oraz więzów kinematycznych wynikających z ruchu pocisku raketowego w kierunku manewrującego celu.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_W01 K_W02 KS_W02_Ui TI	T2A_W01 T2A_W03 T2A_W04
W_03	Dysponuje podstawową wiedzą na temat zastosowania metod dwupunktowych i trójpunktowych.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_W01 K_W02 KS_W02_Ui TI	T2A_W01 T2A_W03 T2A_W04
W_04	Posiada podstawową wiedzę na temat wyprowadzania i analizy równań ruchu postępowego i kulistego pocisku raketowego w układzie ziemskim topocentrycznym.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_W02 K_W05 KS_W02_Ui TI	T2A_W01 T2A_W03 T2A_W04
W_05	Ma podstawową wiedzę na temat określenia przeciążeń i sił działających na pocisk raketowy w trakcie lotu.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_W02 KS_W02_Ui TI	T2A_W01 T2A_W03 T2A_W04
U_01	Potrafi numerycznie symulować proces lotu sterowanego pocisku raketowego w polu grawitacyjnym i w atmosferze Ziemi.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_U08 K_U09 K_U13 KS_U01_Ui TI	T2A_U08 T2A_U09 InzA_U01 InzA_U02
U_02	Potrafi opracować modele dynamiki lotu pocisku raketowego w inercyjnym i nieinercyjnym układzie odniesienia.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_U08 K_U09 KS_U01_Ui TI	T2A_U08 T2A_U09 InzA_U01 InzA_U02
K_01	Rozumie potrzebę doksztalcenia się i podnoszenia swoich kompetencji zawodowych w zakresie analizy i badań symulacyjnych lotu pocisku raketowego.	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_K01	T2A_K01 T2A_K03
K_02	Ma świadomość ważności i rozumie aspekty oraz skutki działalności w obszarze techniki uzbrojenia	Wykład Ćwiczenia Laborator	K_K02 K_K09	T2A_K02

Treści kształcenia:

1. Treści kształcenia w zakresie wykładu

Nr wykładu	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Wprowadzenie Przedmiot mechaniki lotu. Charakterystyka sterowanego pocisku raketowego. Studium dynamiki układu.	W_04 U_02
2	Charakterystyka układów odniesienia Układy współrzędnych stosowane do opisu lotu pocisku raketowego, kąty lotnicze. Sposób budowania i wykorzystania tablicy kosinusów kierunkowych.	W_01 U_02
3	Zależności kinematyczne charakteryzujące lot pocisku raketowego Więzy kinematyczne i związki kinematyczne prędkości liniowej i kątowej. Osobliwości dokonanych przekształceń. Zapoznanie z metodą Eulera i Runge-Kutty IV-go rzędu i ich zastosowanie do rozwiązywania kinematycznych równań lotu.	W_02 U_01
4	Trajektoria lotu pocisku raketowego naprowadzanego na cel Charakterystyka lotu pocisku raketowego uwzględniająca metody dwupunktowe i trójpunktowe.	W_02 W_03 U_01
5	Równania ruchu postępowego pocisku raketowego Równania ruchu w układzie współrzędnych związanym z pociskiem raketowym i w układzie współrzędnych związanym przepływem. Porównanie równań ruchu w inercyjnym i nieinercyjnym układzie ziemskim topocentrycznym.	W_04 U_01 U_02
6	Równania ruchu kulistego i siły działające na pocisk raketowy Równania ruchu kulistego w inercyjnym układzie ziemskim topocentrycznym. Siły działające na pocisk raketowy poruszający się w polu grawitacyjnym i w atmosferze Ziemi.	W_04 W_05 U_01 U_02
7	Przeciążenie działające na pocisk raketowy w locie oraz wybrane zależności kinematyczne Definicja i równania opisujące przeciążenie działające na pocisk raketowy w locie. Prędkość i przyspieszenie dowolnego punktu pocisku w trakcie lotu określone w układach współrzędnych podlegających transformacji. Modele pola grawitacyjnego.	W_05 U_01
8	Egzamin	

2. Treści kształcenia w zakresie ćwiczeń

Nr zajęć ćwicz.	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Transformacje jako związki między układami odniesienia Macierzowe i graficzne przedstawianie transformacji jako związków między układami odniesienia. Budowanie tablic kosinusów kierunkowych.	W_01 U_02

2	Zależności kinematyczne charakteryzujące lot pocisku raketowego Wyprowadzenie związków kinematycznych prędkości liniowej i kątowej oraz równań więzów w płaszczyźnie pionowej.	W_02 U_01
3	Trajektoria lotu pocisku raketowego naprowadzanego na cel Opracowanie modeli lotu pocisku raketowego w płaszczyźnie pionowej uwzględniających metody dwupunktowe i trójpunktowe.	W_02 W_03 U_01 U_02
4	Równania ruchu postępowego pocisku raketowego Wyprowadzenie równań ruchu postępowego w przestrzeni określonych w inercyjnym układzie ziemskim topocentrycznym.	W_04 U_01 U_02
5	Równania ruchu postępowego pocisku raketowego. Wyprowadzenie równań ruchu postępowego w płaszczyźnie pionowej określonych w układzie współrzędnych związanym z pociskiem raketowym i w układzie współrzędnych związanym z przepływem.	W_04 U_01 U_02
6	Równania ruchu obrotowego pocisku raketowego Wyprowadzenie równań ruchu obrotowego w przestrzeni i płaszczyźnie pionowej.	W_04 U_01 U_02
7	Przeciążenie oraz siły działające na pocisk raketowy w locie Wyprowadzenie równań opisujących przeciążenie i siły działające na pocisk raketowy w płaszczyźnie pionowej.	W_05 U_01 U_02
8	Zaliczenie	

3. Charakterystyka zadań laboratoryjnych

Nr projektu	Charakterystyka zadania	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Zależności kinematyczne charakteryzujące lot pocisku raketowego Dokonać analizy zależności kinematycznych wynikających z równań więzów w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_02 U_01
2	Trajektoria lotu pocisku raketowego naprowadzanego na cel Dokonać analizy lotu pocisku raketowego naprowadzanego na manewrujący cel według metod dwupunktowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_02 W_03 U_01 U_02
3	Trajektoria lotu pocisku raketowego naprowadzanego na cel Dokonać analizy lotu pocisku raketowego naprowadzanego na manewrujący cel według metod trójpunktowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_02 W_03 U_01 U_02
4	Równania ruchu postępowego pocisku raketowego Dokonać analizy dynamiki lotu postępowego pocisku raketowego określonego w układzie współrzędnych związanym z pociskiem raketowym. Analizę przeprowadzić wykorzystując język wyższego poziomu lub środowisko SciLaba.	W_04 U_01 U_02
5	Równania ruchu postępowego pocisku raketowego Dokonać analizy dynamiki lotu postępowego pocisku raketowego określonego w układzie współrzędnych związanym z przepływem. Analizę przeprowadzić wykorzystując język wyższego poziomu lub środowisko	W_04 U_01 U_02

	SciLaba.	
6	Równania ruchu obrotowego pocisku raketowego Dokonać analizy zmierzającej do określenia stabilności pocisku raketowego na torze w jego ruchu obrotowym wokół środka masy. Analizę przeprowadzić wykorzystując język wyższego poziomu lub środowisko SciLaba.	W_04 U_01 U_02
7	Przeciążenie oraz siły działające na pocisk raketowy w locie Dokonać analizy zmierzającej do określenia przeciążenia i sił działających na pocisk raketowy w locie.	W_05 U_01 U_02
8	Zaliczenie	

Metody sprawdzania efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia <i>(sposób sprawdzenia, w tym dla umiejętności – odwołanie do konkretnych zadań projektowych, laboratoryjnych, itp.)</i>
W_01	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień
W_02	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdań
W_03	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdań
W_04	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdań
W_05	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdań
U_01	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń w postaci kolokwium Zaliczenie laboratorium na podstawie kolokwium przy stanowiskach komputerowych oraz wykonywanie przez studenta sprawozdań po każdym zajęciach laboratoryjnych.
U_02	Egzamin w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń w postaci kolokwium Zaliczenie laboratorium na podstawie kolokwium przy stanowiskach komputerowych oraz wykonywanie przez studenta sprawozdań po każdym zajęciach laboratoryjnych.
K_01	Obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas ćwiczeń i laboratorium.
K_02	Obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas ćwiczeń

i laboratorium.

D. NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS		
	Rodzaj aktywności	obciążenie studenta
1	Udział w wykładach	15 godzin
2	Udział w ćwiczeniach	15 godzin
3	Udział w laboratoriach	15 godzin
4	Udział w konsultacjach (2-3 razy w semestrze)	4 godziny
5	Udział w zajęciach projektowych	
6	Konsultacje projektowe	
7	Udział w egzaminie	1 godzina
8		
9	Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	50 godzin <i>(suma)</i>
10	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	2 ECTS
11	Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	10 godzin
12	Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	5 godzin
13	Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	5 godzin
14	Samodzielne przygotowanie się do laboratoriów	5 godzin
15	Wykonanie sprawozdań	15 godzin
15	Przygotowanie do kolokwium końcowego z laboratorium	5 godzin
17	Wykonanie projektu lub dokumentacji	
18	Przygotowanie do egzaminu	5 godzin
19		
20	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	50 godzin <i>(suma)</i>
21	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	2 ECTS
22	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100 godzin
23	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	4 ECTS
24	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym <i>Suma godzin związanych z zajęciami praktycznymi</i>	25 godzin
25	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	1 ECTS

LITERATURA

Wykaz literatury	<ol style="list-style-type: none"> 1. Boiffier J.L.: The dynamics of flight – the equations. John Wiley & Sons, Chichester-New York-Weinheim-Brisbane-Singapore-Toronto 1998 2. Derek A.: Lotnicze pociski raketowe, część IV Systemy sterowania lotniczych pocisków raketowych: Dynamika i konstrukcja systemów samonaprowadzania oraz systemów zdalnego sterowania. WAT 1536/261, Warszawa 1985 3. Dubiel S.: Więzy uogólnione i ich zastosowanie do badania sterowalności obiektów latających. dodatek do Biuletynu WAT nr12,
------------------	---

	<p>Warszawa 1973,8</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Dubiel S.: Dynamika lotu, część I Aerodynamika i część II Mechanika lotu. WAT, Warszawa 1984 i 1985 5. Dziopa Z.: Mechanika lotu. Politechnika Świętokrzyska, Kielce 2007 6. Gacek J.: Balistyka zewnętrzna, część I Modelowanie zjawisk balistyki zewnętrznej i dynamiki lotu i część II Analiza dynamicznych właściwości obiektów w locie. WAT, Warszawa 1997 i 1998 7. Gruszecki J. (pod redakcją): Bezpilotowe aparaty latające, systemy sterowania i nawigacji. Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2002 8. Maryniak J.: Dynamiczna teoria obiektów ruchomych. Prace naukowe Politechniki Warszawskiej, Mechanika nr32, Warszawa 1975 9. Nizioł J. (pod redakcją): Mechanika Techniczna tom II – Dynamika układów mechanicznych. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa 2005 10. Osiecki J., Koruba Z.: Budowa, dynamika i nawigacja pocisków rakietowych bliskiego zasięgu, część I. Politechnika Świętokrzyska, skrypt nr 348, Kielce 1999 11. Osiecki J., Koruba Z.: Budowa, dynamika i nawigacja wybranych broni precyzyjnego rażenia. Politechnika Świętokrzyska, Podręcznik akademicki, Kielce 2006 12. Sibilski K.: Modelowanie i symulacja dynamiki ruchu obiektów latających. Oficyna Wydawnicza MH, Warszawa 2004 13. Skomra A.: Systemy sterowania lotniczych pocisków rakietowych. WAT, Warszawa 1995 14. Дмитриевский А. А.: Баллистика и навигация ракет. Машиностроение, Москва 1985 15. Горбатенко С. А., Макашов Э. М., Полушкин Ю. Ф.: Механика полета. Машиностроение, Москва 1969 16. Карагодин В.М.: Теоретическое основы механики тел переменного состава. Оборонгиз, Москва 1963 17. Краснов Н. Ф., Кошевой В. Н., Данилов А. Н.: Аэродинамика ракет. Высшая школа, Москва 1975 18. Лебедев А. А., Чернобровкин Л. С., Динамика полета, Машиностроение, Москва 1973 19. Мишин В. П.: Динамика ракет. Машиностроение, Москва 1990 20. Мхитарян А. М., Аэрогидромеханика, Машиностроение, Москва 1984
<p>Witryna WWW modułu/przedmiotu</p>	